HALYNA KRUK

ČEMU JE UVIJEK SLUŽILA KNJIŽEVNOST

HALYNA KRUK ČEMU JE UVIJEK SLUŽILA KNJIŽEVNOST

sklopnik

HALYNA KRUK

ČEMU JE UVIJEK SLUŽILA KNJIŽEVNOST

Zagreb, 2025.

HALYNA KRUK

ČEMU JE UVIJEK SLUŽILA KNJIŽEVNOST

S ukrajinskoga prevela Alla Tatarenko

***

zamisli: rat se začas zaustavlja
sunčeva otkinuta glava
zapada se za deponij šljake uništen bombama
širi se kopnom i njegovim katakombama
opna ljepljive tame
ma koliko se trudio rasti kroz nju,
zacijeliti, zalizati rane
a ona ne da. orijentiraš se prema uporištima
za prepoznavanje svojih i tuđih,

duž putova uklanjaju upozorenja
"minirano, nemoj ići"
u ovom smjeru polaze samo oni
koji se ne vraćaju

narodi se izrode, dolazi vrijeme
kad otvoriti nekome vrata
zahtijeva hrabrost i snagu
nadljudsku, ugrožena rijetka zvjerka sigurnosti
s ruba putova korača k minskim poljima
čija je ovo zemlja?
ovo je zemlja onih
koji su ovdje poginuli

nisi planirao doživjeti tako nesigurno vrijeme:
sjeo u lokvu krvi, pao, napravio sklek, ponovo sjeo
tu više nikoga ne zanimaju riječi
riječima ne zaustavljaš krv, ne uzvraćaš udarac
život se daje svakome samo jedan
ne može ga se predati kao dar,

budimo granično pošteni — sve ovo nam se već jednom dogodilo
preživljavati na ovoj zemlji — to nije zanat već umjetnost
oni što su ovdje ostajali — uvijek su bili nepotpuni
otkidali su komadić sebe da bi se otrgli iz zamke, iz jarma
netko udove, netko jezik, netko principe,
krvarit će, ali je ipak živ

zamisli kako se rat začas zaustavlja
i urlaj
i urlaj

20. siječnja 2025.

***

povijest se piše krvlju, a poslije, a nakon toga,
dolaze oni koji će u nju ubaciti znakove interpunkcije
pauze i akcente, kurzive i velika slova

križaju ono što može nekog uvrijediti ili šokirati,
uklanjaju suvišno i neestetično, lektoriraju
da ne bi ranili one mekoga srca, da ne povrijede osjetljive

ispisuju drugačiji redoslijed, uljepšavaju,
dodaju rječite detalje
da se imaju za što uhvatiti djeca kad se pripremaju za sat:
citate, simbole, znakove

a nakon njih dolaze oni što izbjeljuju i oni što ribaju fleke
oni što pretvaraju krv u čistu vodu,
razblažuju je vodom lako svarljivog teksta:

ovdje nitko nije poginuo
ovdje nitko nije ubijen
sve je išlo lagano
kao od šale, dok kažeš keks, isprve

a onda dolaze oni što sumnjaju
i smatraju da je cijena bila suviše mala,
da se nema što braniti,
da se sve događa samo od sebe

i zato se poslije moramo ponovo
podijeliti na one što plaćaju vlastitom krvlju
i one što ih oplakuju
plaćaju i plaču

6. siječnja 2025.

***

sve je crveno na mapi uzbuna

kažeš: tako izgleda jedinstvo zemlje

zrak miriše na ljeto i teško je vjerovati
da su negdje nešto i netko
upravo sada pogođeni

nebo je tako beskrajno plavo
i jutro prevrućeg kolovoza
još održava varljivu svježinu
u gradu od betona i stakla

ovo drvo spokoja
odgajali smo od zrnca
ono nam zaklanja prozore
od oštrih i ljutih krhotina

nadam se da za našeg života
nitko od njega neće praviti križ

sluti se jesen
poskupljuju struja i kava
pojedinačno uzeti život
bježi ne zna se kamo

briše se granica između svjetova
živih i poginulih,
kao granica između neba i mora
koja se ne vidi iz gradova s rubova rata

kažeš:
između živoga i poginulog granice nema,
svatko je može prijeći
svakog trenutka

26. kolovoza 2024.

***

malenu konobaricu pronašli su zadnju.
kuhala nam je kavu jučer, usredotočena, ozbiljna
počeo je odrasli život, odlučila je da će raditi ljeti,
a onda će već biti jasno koji će put odabrati na koji studij
krenuti.
evo tog puta — tu je, s jamom od aviobombe
ma što studirala, mala, nećeš naučiti kako preživjeti,
propuštajući kroz sebe metalne krhotine, kako ostati živa,
kad se u zraku sretneš s komadom armature, kako izbjeći
udarni val od stakla i betona
primi je, Bože, na svoj nebeski fakultet bez ispita,
jer, ruku na srce, nitko od nas nema vremena pripremiti se
u tako luđačkom tempu, u tako sluđenom svijetu

20. svibnja 2024.

***

žena tako teškoga srca ne može letjeti
kao list pritisnut uz asfalt kamenom
kao stranica knjige rastavljene na citate...
nekoliko minuta za spremanje, nekoliko hvatanja za izbočinu
njene oči su širom otvorene poput vrata očeve kuće
gdje su sve uspomene iz djetinjstva — u kutijici od pastile
kaže: nećeš li biti njegova, ničija biti nećeš...
crni leptir očaja, oštar miris etera
tko će je dovesti k svijesti kao što se dovodi kući
tko će zagrliti njezina mršava plačna ramena?

sirena u gradu podiže ptice u zrak,
ali ono što je u njoj najteže ne da joj bježati

15. studenog 2023.

Epoha

drugi signalni sustav reagira na izraz nikad ponovo
ubrzanim kucanjem srca

kao da su nevješti svirači izgubili takt
zbog pada napona i sad nadoknađuju

prvi signalni sustav ukočio se i ne uključuje se

a ona stoji, pleše u mjestu, tako predana
kao knjiga posuđena na jednu noć — kao da svi mi
moramo stići
pročitati je za maturski ispit

pitaju što biste ponijeli sa sobom iz života u 20. stoljeću –

ma ništa možda jedino to
što čak velikom i ironičnom Franku Zappi
nismo oprostili pokušaj kandidiranja za predsjednika

21. nije takvo, tu je svakome dopušteno

kad sve njene haljine odu u rat i više ne bude imala čime
prikriti golu istinu postojanja, svi će napokon vidjeti
koliko strašno izgleda:

ožiljci od požara, tragovi od ugašenih cigareta,
posjekotine od stakla, ožiljci od bliskosti

ne treba ništa uljepšavati, kaže, volite me takvu kakva jesam
ne postoji drugačija ja

kad vam Bog daje izgaranje, kaže, to je dobro –
to znači da ste bar gorjeli od neke strasti

grijte se toplim pepelom

22. listopada 2023.

***

ništa više nisu tražili
samo cigarete i energetska pića

slala im je cigarete i energetska pića,
a onda grdila sebe što ih je slušala:

to je tako rizično, tako nezdravo!

nitko od njih nije umro od čira ili moždanog udara, čuješ,
nitko od njih nije umro od kardiovaskularnih bolesti,
nitko od njih nije zaspao usred bitke,
svaki je bio pri svijesti, do zadnjeg dima

ostavili su je s nesanicom
sa štetnom navikom plakanja

15. lipnja 2023.

***

žena koja je sahranila samo ruku
svim svojim snagama drži se za tu ruku

drži se za nju kad prolazi gradom
i vidi druge sretne parove

hvata se za nju na mokrom i skliskom
kad izlazi iz linijskog taksija,

kad osjeća umor
kad pada u san, misli na ruku

kad se budi
osjeća na sebi vruću i tešku ruku

kad uzima dijete na ruke, kad joj ništa ne ide od ruke,
kad se osjeća praznih ruku i sve joj ispada iz ruku,

kad više ne može držati sebe u rukama,
sjeća se kako je nazvao nekoliko dana prije
nego što je prestao zvati, usred noći
zamolio da probudi kćerku kako bi se od nje oprostio

a kćerkica se ničeg ne sjeća od te noći
ničeg se ne sjeća. sasvim je mala

za što se još može držati osim te ruke
da ne zaboravi na sve ostalo
da ne zaboravi ništa
da ne zaboravi

24. ožujka 2023.

***

Viktoriji Amelinoj

postale smo, eto, one
koje donose loše vijesti
tamo gdje je prije toga bilo relativno dobro
sasvim podnošljivo

one što žele istisnuti suzu
iz svakog kamena na raskrižju —
jer kamo god pošao, sve ćeš izgubiti

one što su pridonijele da riječ smrt devalvira
i traži sve veću plaću
da kupi pozornost svijeta, o oružju da se i ne govori

one koje nisu trenirale ali su ipak počele trčati
tako daleko
čemu smo se nadale, primjećuju strogo

neuvjerljive, zadihane, crvene u licu,
žene prerano osijedjele kose
s gorkim naborom u kutu usana
s tijelima ogrubjelim od crne tuge

imena naših poginulih preteška su
za spominjanje u svakodnevnoj molitvi

rane naših preživjelih preduboke su
da se u njih guraju prsti nepovjerenja

trči, sestro, ponesi svoju vijest
pored prazničnih izloga
odražavaj se u svakom od njih

odbijaj svako iskušenje
da skreneš s puta
pucaš u smjeru iz kojeg dolazi glas

jednom će ovo trčanje nazvati maratonskim

26. veljače 2023.

***

Hoću li moći otići dva koraka dalje ili ću ovdje stati
nad razbacanim tijelima u neprirodnim položajima
nad hrđom izgorjelog auta iz kojeg zjape otvori od granata
suviše veliki za ubijanje konkretnog čovjeka.

Razbacivanje umjetničkog resursa, svijet neće vjerovati.
Nedostatak logičnog motiva, objasni mi, kažeš, zašto vas
oni ubijaju,
mora postojati nekakva motivacija, neki razlog.
Sižei se, u knjigama, tako ne grade.

Kad gledaš iz daljine, uvijek postoji mogućnost zaustaviti se
na vrijeme,
ne prilaziti suviše blizu, odakle oči mogu vidjeti previše —
ružno slomljeni nokat na ženskoj lijepoj ruci,
dječju cipelicu pomiješanu s drugim stvarima iz stana.

Književnost je postojala da uvjerava
kako bačena dječja cipelica nema nikakve veze s nogom,
kako slomljeni nokat nije tako velik problem.
Ako se na vrijeme zaustaviš, ne približavaš se, ne zagledavaš
pozorno.

Spasonosna distanca, barijera, prije koje sve još može biti
banalni izmišljeni siže, zabranjeni plod uobrazilje
nabijene katastrofizmom.

Ali književnost više nije način za bijeg,
već samo rezervni kolosijek s kojeg nitko nigdje ne polazi.
Uđeš u vlak i shvaćaš — neće ti pomoći.

Jednom ćete ponovo otvoriti ovaj put,
u slučaju neke izvanredne potrebe,
skinut ćete ograničenja kretanja u ovome zatvorenom
smjeru,
dopustit ćete sebi da vidite.

U svijetu gdje književnost postoji ne radi ubijanja,
i ne radi obračunavanja,
i ne radi opomene,
i ne radi najdetaljnijeg sjećanja,
kad ne želiš vidjeti sve ovo
što je ostalo ispod ruševina — prikazano u vijestima,
zabilježeno na slikama.

Takva književnost nije nizašto, čuješ!

Dječja cipelica što je u zrak poletjela
kada su ih izmiješali s komadima betona i stakla,
slomljeni ženski nokat na ruci ispod ruševina,
nezamućeno ono što je ostalo od tijela,

dječja knjiga na koju se usredotočuješ
da ne vidiš sve ostalo,
da ne zamišljaš sve ostalo,
što je bilo između knjige i ruke,
između trenutka obiteljskog subotnjeg jutra i sljedećeg kadra.

Prilaziš suviše blizu — i probija te armatura
nečijeg prigušenog predsmrtnog krika
"ja ne želim umrijeti".

Književnost postoji da bi objasnila
kako sad živjeti s ovim krikom u ušima,
s ovom rukom i ovom cipelicom,
znajući što je bilo u nezamućenoj verziji realnosti,
koju nije ublažila umjetna inteligencija.

Evo čemu je uvijek služila književnost.

17. siječnja 2023.

ГАЛИНА КРУК

ОСЬ ДЛЯ ЧОГО ЗАВЖДИ БУЛА ЛІТЕРАТУРА

* * *

уяви: війна зупиняється на раз-два
сонця відірвана голова
котиться за розбомблений терикон
розповзається материком
плівка в'язкої темряви,
крізь яку як не пробуй рости,
зарубцюватись, зализати рани,
а вона не дає. орієнтуєшся на пости
розпізнавання своїх і чужих,

вздовж доріг прибирають знаки
"заміновано, не заходь"
в цьому напрямку їздять лиш ті,
що не вертають назад

народи вироджуються, настають часи,
коли відкривати комусь двері –
вимагає сміливості й сил
нелюдських, безпеки червонокнижний звір
робить крок із узбіччя в мінні поля
чия це земля – Калитчина?
тих, хто поліг тут, земля

ти не планував дожити до таких непевних часів:
сів у калюжу крові, упав, відтиснувся, знов сів,
нікого більше тут не цікавляв слова,

ними не зупиниш кров, не відіб'єш удар
життя дають по одному в руки,
не можна передавати в дар,

будьмо гранично чесними – це все вже з нами було,
виживати на цій землі – це мистецтво, а не ремесло
ті, що тут залишалися – завждѝ несповна́:
відгризали себе, щоб вирватись із капкану, з ярма,
хто кінцівку, хто мову, хто принципи,
покровить, та живий

уяви собі, як війна зупиняється на раз-два,
і вий
і вий

20 січня 2025 року

* * *

історія пишеться кров'ю, а а вже згодом, а потім
приходять ті, що розставляють у ній розділові знаки,
паузи та акценти, курсиви й капслоки

викреслюють те, що може когось образити чи шокувати,
прибирають зайве та неестетичне, редагують,
щоб не ранити м'якосердих, щоб не разити вразливих

переписують послідовність, прикрашають,
додають промовистих деталей,
щоб було за що хапатися дітям, готуючись до уроку:
символи, знаки, цитати

а за ними приходять ті, що відбілюють, і ті, що
відпирають.
ті, що виводять кров на чисту воду,
розводять водою легкостравного тексту:

тут ніхто не загинув
тут нікого не убито
все давалося просто
заввиграшки, одною лівою, з першого разу

а тоді приходять ті, що сумніваються
і вважають, що занадто легкою ціною,
що нема чого боронити,
що все стається саме собою

а тому потому доводиться знову
ділитися на тих, що платять власною кров'ю
і тих, що плачуть за ними
платять і плачуть

6 січня 2025 року

* * *

все червоне на карті тривог

кажеш: так виглядає єдність країни

пахне літом в повітрі й не віриться
що кудись і по комусь
саме тепер прилетіло

небо таке безкінечно блакитне
і ранок спекотного серпня
ще тримає оманливу свіжість
у місті зі скла і бетону

це дерево спокою
ми проростили з зернини
воно закриває нам вікна
від гострих і хижих уламків

надіюсь, на пам'яті нашій
ніхто не робитиме з нього хреста

заходить на осінь
дорожчає світло і кава
окремо узяте життя
невідомо куди утікає

стирається грань поміж світом
живих і загиблих,
як грань поміж небом і морем,
якої не видно із міст на узбіччі війни

кажеш:
межі між живим і загиблим нема,
кожен може її перетнути
щомиті

26 серпня 2024 року

* * *

маленьку офіціантку знайшли останньою.
ще вчора вона робила нам каву, зосереджена і серйозна
життя починалося доросле, вирішила – попрацює це
літо,
а там буде ясно, яку далі дорогу обрати і на кого
вчитися.
а дорога – ось вона, з вирвою від авіаційної бомби,
і на кого б ти не вчилась, мала, а не опануєш, як
виживати,
пропускаючи крізь себе металічні цурпалки, як уціліти,
зустрівшись в повітрі зі шматком арматури, як уникати
вибухової хвилі зі скла і бетону
прийми її, Боже, до своїх небесних вузів без іспитів,
бо так, по правді, ніхто з нас не має часу готуватись
в такому шаленому темпі, в такому безумному світі

20 травня 2024 року

* * *

жінка з таким важким серцем не може літати
наче листок, каменем до асфальту притиснутий
наче сторінка з книжки, розібрана на цитати…
кілька хвилин на збори, кілька хапань за виступи
очі її нарозстіж, як двері батьківського дому,
де всі дитячі спогади – в пуделку із-під зефірок
каже: як не йому, то не діставайся нікому…
чорний метелик розпачу, гострий запах ефіру
хто приведе то тями її, мов до фото на паспорт,
хто потримає її за худі ридаючі плечі?

тривога в місті здіймає в повітря птаство,
але те, що у ній найважче, не дозволяє втечі

15 листопада 2023 року

Епоха

друга сигнальна система реагує на вислів “більше ніколи”
пришвидшеним серцебиттям

ніби вуличні музиканти збилися з ритму
через перепад напруги і тепер надолужують

перша сигнальна система – тупіє і не вмикається

а вона стоїть і пританцьовує, така віддана,
як позичена наніч книжка – ніби усім нам треба встигнути
прочитати її до екзамену зрілості

питають, що ви би взяли зі собою із життя в XX столітті –

а нічого, хіба що, можливо те,
що навіть великому та іронічному Френкові Заппі
не пробачили спроби кандидувати на президентських виборах

XXI-ше – не таке, тут кожному можна

коли всі її сукні підуть на війну і їй більше не буде чим
прикривати голу правду життя, всі нарешті побачать,
яка вона страшна:

шрами від пожеж, сліди від затушених цигарок,
порізи від скла, близни від близькості

не треба нічого прикрашати, каже, любіть мене
такою, як є
іншої мене нема

коли Бог дає вам вигоряння, каже, це добре –
значить ви хоча б чимось горіли

грійтеся від теплого попелу

22 жовтня 2023 року

* * *

нічого більше не просили,
тільки цигарки й енергетики

передавала їм цигарки й енергетики,
а потім картала себе, що послухала:

це ж так ризиковано, так нездорово!

ніхто з них не помер від виразки чи інсульту, чуєш,
ніхто з них не помер від серцево-судинних,
ніхто з них не заснув посеред бою,
кожен був при тямі, до останньої затяжки

залишили її безсонною
зі шкідливою звичкою плакати

15 червня 2023 року

* * *

жінка, що поховала тільки руку
з усіх своїх сил тримається за цю руку

тримається за неї, коли іде містом
і бачить інші щасливі пари

хапається за неї на мокрому і слизькому,
коли виходить з маршрутки,

коли відчуває втому
коли засинає, думає про руку

коли прокидається,
відчуває на собі гарячу важку руку

коли бере дитину на руки, коли не доходять руки,
коли опускаються руки і все випадає з рук,

коли більше не може тримати себе в руках
згадує, як він дзвонив за кілька днів до того,
як перестав дзвонити, посеред ночі
просив розбудити доню, щоб попрощатись

а доня – нічого не пам'ятає із тої ночі
зовсім не пам'ятає. зовсім маленька

за що їй ще триматися, як не за цю руку
щоб не забути всього решта
щоб не забути нічого
щоб не забути

24 березня 2023 року

* * *

Вікторії Амеліній

от ми з тобою і стали тими,
що приносять погані новини
в місця, де до того було порівняно добре,
цілком стерпно

тими, що хочуть витиснути сльозу
із кожного каменя на роздоріжжі –
бо куди не піди, усе втратиш

з легкої руки яких слово смерть девальвує
і вимагає щораз більшої плати,
щоб купити увагу світу, не кажучи вже про зброю

тими, що не тренувались, але пустилися бігти
таку далеку дорогу,
на що ми сподівались, перепитують строго

непереконливі, захекані, розчервонілі,
жінки із ранньою сивиною,
з гіркою складкою біля уст,
з тілами, огрублими від горя

імена наших загиблих заважкі
для згадування в щоденній молитві,

рани наших вцілілих заглибокі,
щоб вкладати в них пальці недовіри

біжи, сестро, неси свою звістку
попри святкові вітрини,
відбивайся у кожній

відбивайся від кожної спокуси
зійти з траси,
стріляти на голос

колись цей біг назвуть марафонським

26 лютого 2023 року

* * *

Чи зможу я піти два кроки далі, чи спинюся отут
над розкиданими тілами в неприродніх позах
над іржею згорілого авто, що зяє отворами від снарядів,
надто великих, щоб убити якусь конкретну людину.

Неекономність художніх ресурсів, світ не повірить.
Брак логічного мотиву, поясни мені, кажеш, чому вони
вас убивають,
мусить же бути якась мотивація, якась причина.
Сюжети в книжках так не будують.

Коли дивишся здалеку, завжди є змога зупинитися
вчасно,
не підходити впритул, звідки окові видно надто багато –
некрасиво зламаний ніготь на доглянутій жіночій руці,
дитячий капчик, перемішаний із усім решта вмістом
квартири.

Література була для того, щоб переконувати,
що покинутий дитячий капчик – окремо від ноги,
що зламаний ніготь – не така велика проблема.
Якщо вчасно зупинитися, не наближатися, не
придивлятися.

Рятівна дистанція, бар'єр, до якого все ще може бути
банальним надуманим сюжетом, забороненим плодом
уяви,
начиненої катастрофізмом.

Та література більше не є способом втечі,
лише запасною колією, із якої ніхто нікуди не їде.
Сідаєш в поїзд і розумієш – він тобі не поможе.

Колись ви розконсервуєте цей шлях,
у випадку якоїсь надзвичайної потреби,
знімете обмежувачі руху в цьому перекритому напрямку,
дозволите собі бачити.

У світі, де література не для того, щоб убивати,
і не для того, щоб зводити порахунки,
і не для того, щоб спам'ятати,
і не для того, щоб пам'ятати усе до йоти,
коли не хочеш бачити цього всього
під завалами показаного в новинах, зафіксованого на
фото.

Ні для чого така література, чуєш!

Дитячий капчик, що злетів у повітрі з дитини,
коли їх перемішувало з уламками скла і бетону,
зламаний жіночий ніготь на руці з-під завалів,
незаблурене те, що залишилось від тіла,

дитяча книжка, на якій фокусуєшся,
щоб не бачити всього решта,
щоб не уявляти всього решта,
що було між книжкою і рукою,
між моментом родинного суботнього ранку і наступним
кадром.

Підходиш надто близько – і тебе простромлює арматура
чийогось здавленого передсмертного крику
“я не хочу вмирати”.

Література для того, щоб пояснити
як тепер жити з цим криком у вухах,
з цією рукою і цим капчиком,
знаючи, що за ними було в незаблуреній версії реальності,
не пом’якшеній штучним інтелектом.

Ось для чого завжди була література.

17 січня 2023 року

HALYNA KRUK

THAT'S WHY LITERATURE EXISTS

1 — For technical reasons, the English selection does not fully correspond to the Ukrainian original or the Croatian translation. The available English translations have been included to provide insight into the author's recent work for an English-speaking audience.

*

poets don't have gender
  just faint words embossed on their flesh
    like secondary sexual characteristics,
a many-years-old growth of impressions
  which is never fully expressed,
shave it off or leave it for its charm?
bearded Hemingway hunts down his death—
a lazy lioness in a broken trajectory of flight
pounces on him swiftly and heavily
  like tropical rain after a long drought,
how long did he have to wait for her
    hidden, craving,
feeding the mosquitoes of routine with his own blood?!
after all, who has to wait for whom
  in this unwritten code of existence
      who is hunting whom?
poets don't have gender
    solitude's hermaphrodites
incomprehensibly wanting every time the other the Other,
in torture giving birth to only themselves
      which are repeated,
a repetition of a repetition
    repeat please
      a repetition of a repetition,
how does one escape these hula-hoops of bodies?

reconciling these differences within oneself
smoothing genitalia,
everything will go smoothly, Hemingway
without any snags,
the last boundaries of self-identification are crossed,
Gordian knots of mutual obligations are hewn,
Sisyphus' stone of life is pushed from the summit,
genius doesn't have gender
just a throat raw from shouting
between the legs

*

she will never become their idol
even if she climbs to the highest peak
and in the book of records
    they dedicate a separate line to her
even if enamoured housewives
  recognize her in supermarkets
and she signs
  their crumpled shopping lists
acknowledging her inability to live in their world
maybe for that reason she won't become their idol
besides, she lacks the drive—
that heated pacing of blood through the veins
she can't feel where it is thin reality's
  paper curtain tears
behind which all these dirty mechanics are hidden
  all these entrails of true motives—
unsuccessfully
  in her exaltation as in her exile—
everywhere foreign land and her language no one understands
and with a twist of fate
  all the more-or-less sincere words
    lead to a proposition of intimacy
yet even if they carry her in their arms some day
    it will only be on her final journey
and so won't mean anything to her
in the end, just like today
  when again (yet again!) she did not succeed
    in grabbing God by his blue beard

Psychoanalysis

Halka, my sunshine, don't block the light
there's hardly any as it is,
life is beautiful
but sooner or later must end
on a couch between Freud and Lacan
Halka, the last war exorcized
women, children and the elderly from our bodies
as prayer did the devil,
what followed was nothing to fear
it was a vaccination against
the sappy pathos of peace
and the nations' safe sex,
listen, Halka, millions have already died of AIDS
more than in the last war
but, you and me, we're alive—
this has to mean something,
after long separations we become estranged from
tenderness
and everything becomes habit, quick and eager,
so a happy ending in life just as in this, not the last war,
is difficult to imagine
but I'm telling you truthfully, Halka, believe me—
life is beautiful...

Chanson in Two Couplets and a Refrain

Two couplets and a refrain
        a carousel
            of non-stop passing
at each turn one more door closes for us
with a rusty whinny
legless horses tear into the prairie—
racing
two couplets and a refrain
        eyes gaping
two couplets and a refrain
    catching up from hind to front
reach out to me
        throw me the lasso of a glance
who made us so hopelessly distant
who conceived us such irreparable losers
on this overplayed record
        —two couplets and a refrain—
    where even love leaves only scratches

*

The shaven-headed boy you knew as a child
never grew up,
in spite of time
carrying the rest of you
further and further from those old riverbanks.
His mud-brown curls
shorn for summer
with a clumsy pre-war razor
never grew back.
But how could he have drowned?
The river you knew then was not deep enough.
It was afterwards that the slow erosion
carved overhangs.
His mother, forgetting, would step onto the porch
and call him in—a kid out mucking around,
having too much fun to come home.
Not coming home
even at nightfall,
even in winter.
Even when you, grown up, now realise
your son has the shaven boy's name.

***

and for this pain i can give you no name
and for this pain i can give you no tears
and wherever we go, it's close on our heels
like subcutaneous horror, like a frozen cry, like one of us...

i'm Lot's wife, who looked back at the world one last time

***

the little waitress was last to be found.
just yesterday she's making us coffee, focused and serious,
the adult life began, she decided—she'd work this summer
and then she'd see which road to choose and what to study.
and the road—here it is, with a crater from an aerial bomb,
and in no college, baby, you would learn how to survive
letting through your body metal splinters, how to withstand
meeting in the air a chunk of rebar, how to escape
a blast wave from glass and concrete.
accept her, our Lord, to your heavenly colleges without exams,
for yes, truly, none of us has time to prepare
in such a frantic speed, in such an insane world.

Translated by Olena Feshovets

Survival

what keeps us from settling accounts,
what gives us the strength to keep swimming
through cold water on a February morning,
exhaling a blue cloud of steam, the way chain smokers expel
smoke
what makes us guess where the nearest shore is,
where, sooner or later, we'll manage to get out, to stand firm
what keeps us afloat, keeps us from drowning, shoves us out
of the water
besides Archimedean strength, Sisyphean effort,
besides subcutaneous fat and the desire to swim as far as
possible
in this deep alarm that sobers and drives us,
in this acrid despair that tightens our rib cage,
forcing us to inhale and exhale
we are what we repress on the margins of consciousness,
in a chaotic video sequence of dreams about the worst,
in the confusion of childish sensations, which we fail
to either remember or forget
Here's what you can't admit yet, even to yourself,
not to mention others, even in the face of death:
we're driven not by strength, but by weakness
we always swim to the farthest shore
but the only ones who know this don't lack
strength to swim, to get out on dry land, to look back,
to take for granted

that somewhere in the middle of the water,
where the bottom's really closer than the shore
(because the bottom's always closest)
and the body refuses to swim, and the lungs to breathe,
someone will replace us
and no one will notice

A Crash Course in Molotov Cocktails, *Arrowsmith Press, 2023*
Translated by Amelia M. Glaser and Yuliya Ilchuk

***

so you and I have become bearers of bad news
to places that previously were relatively good, wholly
tolerable

people who want to squeeze a tear out of every rock along
the road
no matter where you go, you lose everything

from whose light hand the word death devalues and
demands an ever-greater fee
to buy the world's attention, let alone weapons

people who didn't train, but set out to run such a long way,
what were we hoping for, they ask sternly

unpersuasive, stuttering, flushed
women prematurely gray, with a bitter crease near their
mouths
with bodies fattened by grief

the lists of our dead are too long to name them in our daily
prayers,
the wounds of our living too deep to poke with fingers of
misbelief

run, sister, carry your bitter news past the festive holiday
windows,
reflect in each one,
resist going off the track, shoot at temptation's voice

run, sister, someday they'll call this a marathon

Translated by Ali Kinsella and Dzvinia Orlowsky

***

Can I take two more steps or should I pause right here
beside the scattered bodies in unnatural positions,
beside the rusty burned-out car, its wounds from shells
too big to kill just a single, individual.
Aesthetically, it's too much — the world won't buy it.
The lack of a logical motive: explain it, you say,
why are they killing you — there must be a reason,
a motivation. This is not how a good plot is built.
Watching from afar, you can always stop in time,
not get too close, where the eye sees too much —
an ugly broken nail on a well-groomed female hand,
a child's shoe mixed with the rest of the apartment's
contents.
Literature, one might think, exists to convince us
that the lost child's shoe and the leg are not the same thing,
that a broken nail is no big deal.
That's if you stop in time, don't get too close, don't
scrutinise.
That safe distance, those borders within which this can all
still be
a banal, contrived plot, the forbidden fruit of a
catastrophising imagination.
Literature is no longer an escape route: it's a side track
from which no train ever leaves.
You get on the train, and you understand: it cannot help
you, don't you see?

Someday, in an emergency, you'll unblock this side track,
you'll remove the buffers from this dead-end line and let
yourself look.
In a world where literature exists not to kill,
nor to settle scores,
nor to forewarn,
nor to commit every detail to memory,
when you don't want to see what lies
beneath the rubble on the news and in the photographs.
Such literature is good for nothing.
The child's shoe, which flew into the air from the child's foot,
when they were mixed with the shards of glass and concrete,
the women's broken fingernail emerging from the rubble,
the unblurred remains of the body,
the child's book that you focus on
so as not to see the rest
so as not to imagine the rest:
what happened between the book and the hand,
between that moment in a family's Saturday morning and
the next scene.
You come too close and are pierced by the shrapnel
Of someone's muffled last scream
"I don't want to die."

Literature exists so we can live with that cry in our ears,
with that hand, with that shoe,
knowing what happened to them in unblurred reality,
unsoftened by artificial intelligence.
That's why literature exists.

Translated by Uilleam Blacker

On the Author

Halyna Kruk (1974) is an award-winning poet, prose writer, translator, and scholar from Lviv, Ukraine. She is the author of six books of poetry, *An Adult Woman* (2017), *Co(an)existence* (2013), *The Face beyond the Photograph* (2005), *Footprints in the Sand and Journeys in Search of a Home* (both 1997), audio book *Буквар/BookWar* (2023), collection of short stories *Anyone but me* (2021), and four books for children. Her works have been translated into more than thirty languages, and her latest poetry books *A Crash Course in Molotov Cocktails* and *Lost in Living* have appeared in English translation in the U.S. She is a winner of numerous literary awards in Ukraine and abroad, among them Shortlist of Griffin Poetry Prize, The Sundara Ramaswamy Prize, The 2023 Women in Arts Award, The 2022 Kovaliv Fund Prize, The Best Book Award of BookForum 2021 etc. Halyna Kruk is a member of the Ukrainian PEN. She holds a PhD in Ukrainian baroque literature (2001). She lives in Lviv and teaches European and Ukrainian baroque literature at the Ivan Franko National University in Lviv.

O autorici

Halyna Kruk (1974) ukrajinska je spisateljica, povjesničarka književnosti i prevoditeljica. Autorica je sedam pjesničkih zbirki: *Odrasla (Доросла)* (2017), *Ko/egzistencija (Спів/існування)* (2013), *Lice izvan fotografije (Обличчя поза світлиною)* (2005), *Tragovi na pijesku (Сліди на піску)* (1997), *Putovanja u potrazi za domom (Мандри у пошуках дому)* (1997), audio-knjige *Bukvar (Буквар / BookWar)* (2023) i *Događa se i ne prestaje (Стається і не перестає)* (2024), zbirke pripovijedaka *Bilo tko samo ne ja (Хто завгодно, тільки не я)* (2021) i četiri knjige za djecu. Njezina djela su uvrštena u brojne antologije i prevedena na više od 30 stranih jezika, a među njima i uknjižene na engleskom, pod naslovima *Kratki tečaj Molotovljevih koktela (Короткий курс коктейлів Молотова* ili *A Crash Course in Molotov Cocktails*) (2023) i *Gubeći živjeti (Втрачаючи, жити* ili *Lost in Living*) (2024). Dobitnica brojnih književnih nagrada u Ukrajini i inozemstvu, uključujući nagrade Sundara Ramaswamy i Žene u umjetnosti (2023), nagradu Fondacije Kovaliva 2022, nagradu "Najbolja knjiga Foruma nakladnika 2021. godine" i dr. Ušla je u najuži izbor za *Griffin Poetry Prize*. Halyna Kruk je članica Ukrajinskog PEN-centra i drži znanstveni stupanj doktora filozofije iz ukrajinske književnosti (2001). Predaje europsku i ukrajinsku baroknu književnost na Nacionalnom sveučilištu "Ivan Franko" u Lavovu.

Goranovo proljeće

Edicija
Versopolis

Urednik
Marko Pogačar

Lektura i korektura
Dorotea Held

SKUD "Ivan Goran Kovačić"
Zagreb, Opatovina 11
info@igk.hr
www.igk.hr

Za nakladnika
Josipa Novogradec

Oblikovanje knjige
Tina Ivezić
Damir Prizmić

Tisak
Sveučilišna tiskara, Zagreb

Naklada
1000 primjeraka

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001260867.

ISBN 978-953-6126-94-1

With the support of the Creative Europe Programme of the European Union

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge